

VII. Český jazyk – mluvnice

(na čtvrtek)

16. 3. 2020

1) zkontrolujte si a opravte svůj pracovní list z minula podle naskenované přílohy

2) zkontrolujte a opravte si cvičení 71/1

zežloutnout – žloutnout - předponou

platidlo – platit – příponou

výroba – vyrobit - koncovkou

vyčistit – čistit - předponou

chodítko – chodit - příponou

sekačka – sekat - příponou

ztvrdnout – tvrdnout - předponou

náhrada – nahradit - koncovkou

omládnout – mládnout - předponou

trní – trn - příponou

držák – držet - příponou

řidič – řídít – příponou

3) ústně cvičení 73/1 dole a cvič. 74/3

4) procvičujte průběžně jakákoliv cvičení na pravopis buď písemně, nebo on-line – např. na:

www.onlinecvicene.cz

www.pravopisne.cz

Procvičovat můžete i zde:

Didakta zpřístupnila veškerý obsah i pro domácí přípravu žáků.

Přístupové kódy na www.didakta.cz pro naši školu:

Login: crna1011@didakta.cz

Heslo: GU8K

III. NAUKA O TVOŘENÍ SLOV

1. SLOVNÍ ZÁSoba A ZPŮSOBY OBOHACOVÁNÍ

Slovní zásoba – všechna slova daného jazyka, neustále se vyvíjí (vznikají nová slova, slova zastarávají a časem mizí).

Způsoby obohacování:

1. tvoření nových slov

- odvozováním (vycház-k(a), ván-ic(e)),
- skládáním (vlast(i)věda),
- zkracováním a) slova zkratková - POFIS (Poštovní filatelistická služba),
b) zkratky - CD, AMU),

2. nový význam slova (využívají se stará slova: branka = gól),

3. nová sousloví (skleníkový efekt),

4. přejímáním slov a) z jiných jazyků (ofsajd),

- b) z nespis. vyjadřování - z pracovního jazyka (čeština),
- z nářečí (veselka).

1. Uveďte, jakým způsobem (odvozováním, skládáním nebo přejímáním) se obohatila česká slovní zásoba o tato slova:

1. komputer ^{odvozováním} 2. bramborák ^{odvozováním} 3. princezna ^{odvozováním} 4. piano ^{odvozováním} 5. připálit ^{odvozováním}
6. plynům ^{odvozováním} 7. hokej ^{odvozováním} 8. paklic ^{odvozováním} 9. růstový ^{odvozováním} 10. generace ^{odvozováním} 11. záložka ^{odvozováním}
12. absolvovat ^{odvozováním} 13. dělitelný ^{odvozováním} 14. býložravý ^{odvozováním} 15. vodovod ^{odvozováním} 16. listopad ^{odvozováním}
17. kamenný ^{odvozováním} 18. velkoměsto ^{odvozováním} 19. lesostep ^{odvozováním} 20. úlovek ^{odvozováním} 21. dějepis ^{odvozováním}

2. Určete, jak vznikla tato pojmenování (a kde se užívají nejčastěji): ^{spojením v sousloví} ^(v novinách)

1. kuponová knížka 2. zdravotní pojištění 3. ochranná politika
4. podnikatelské svazy 5. cenová hladina 6. ozonová díra.

3. Uveďte, jakým způsobem se obohatila česká slovní zásoba o tato slova.

1. shořet ^{odvoz.} 2. slámka? ^{odvoz.?} 3. ZOH ^{zkracováním}
4. katastrofa ^{prěj.} 5. idea ^{prěj.} 6. uvařit ^{odvoz.}
7. parlament ^{prěj.} 8. projednat ^{odvoz.} 9. oplakávat ^{odvoz.}
10. IČO ^{zkrac.} 11. stánkařit ^{odvoz.} 12. přespříliš ^{odvoz.}
13. stromeček ^{odvoz.} 14. experiment ^{prěj.} 15. pohybový ^{odvoz.}
16. svítíplyn ^{sklád.} 17. básník ^{odvoz.} 18. tlakoměr ^{sklád.}

4. Napište podle diktátu.

Cenné známky, obrázkový deník, každodenní povinnosti, skleněná výplň dveří, raný salát, havraní vlasy, ranní rozčvička, horník, kuní mládě, rozzlobil se na mě, nemocniční oddělení, vlašský salát, lašské nářečí, moravská vína.